

Rapport

Slot-peiling Tweede Kamer (21-11)

I&O-peiling Tweede Kamer
21 november 2023

Colofon

Politieke peiling Tweede Kamer

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2023/197

Datum

21 november 2023

Auteurs

Peter Kanne
Asher van der Schelde
Maartje van de Koppel

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research) duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

	I&O-slotpeiling: PVV, GroenLinks-PvdA en VVD op gelijke hoogte	4
1	Opkomst en zetelpeiling Tweede Kamer	8
1.1	Opkomstverwachting	8
1.2	Zekere, onzekere en zwevende kiezers	8
1.3	Slotpeiling: PVV, GroenLinks-PvdA en VVD op gelijke hoogte	9
2	EenVandaag-debat	11
2.1	Meest overtuigende lijsttrekker	11
2.1.1	Naar politieke voorkeur	13
2.2	Meest tegenvallende lijsttrekker	14
2.2.1	Naar politieke voorkeur	15
3	Onderzoeksverantwoording	16

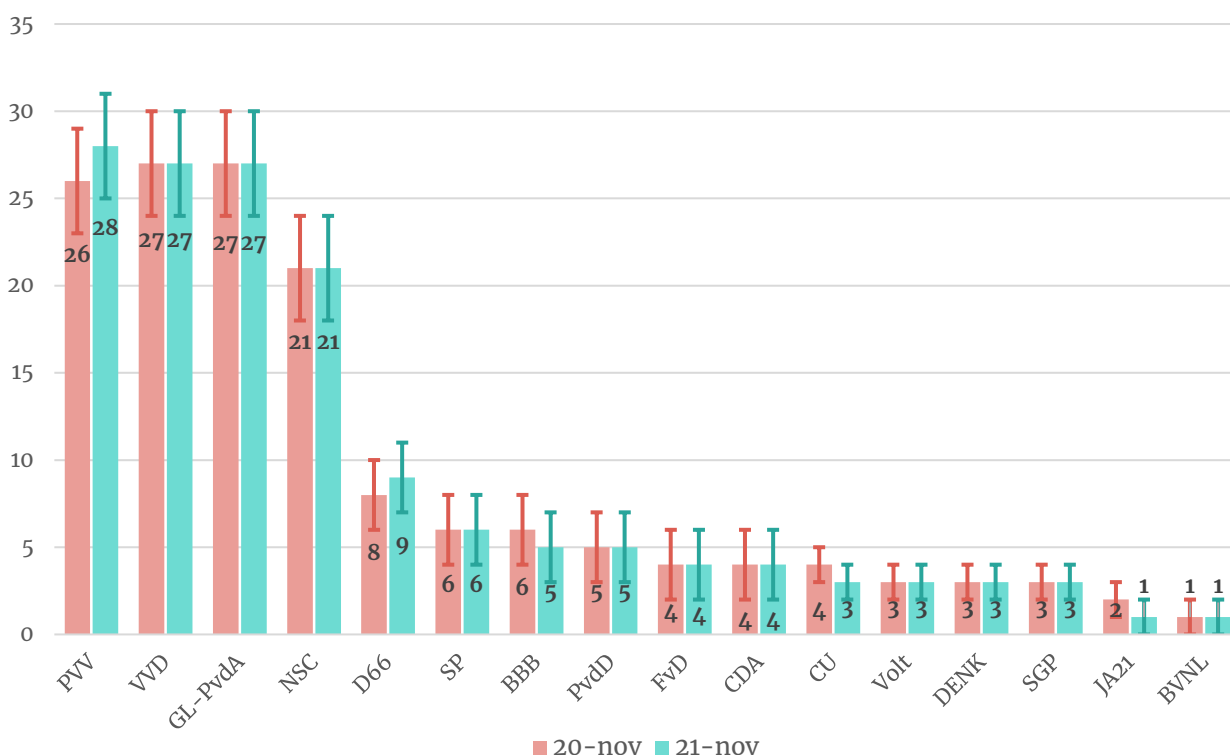
I&O-slotpeiling: PVV, GroenLinks-PvdA en VVD op gelijke hoogte

In de I&O-slotpeiling van 21 november zien we nog steeds dat PVV, GroenLinks-PvdA en VVD aan de leiding gaan. De partijen zijn statistisch niet van elkaar te onderscheiden. NSC volgt op gepaste afstand met 21 zetels. Er vinden geen significante wijzigingen plaats ten opzichte van gisteren.

Bij de grote vier partijen geldt een foutmarge van drie zetels. Dit betekent dat de PVV op het moment van meten (maandagavond 7 uur tot en met dinsdagochtend 9 uur) goed was voor 25 tot 31 zetels. Bij D66, BBB, SP, Partij voor de Dieren, FvD en CDA is de foutmarge twee zetels. Bij de kleinste partijen is sprake van een foutmarge van een zetel.

Figuur 1: Zetelverdeling politieke peiling I&O Research (met marges)

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft partij van eerste voorkeur (n=2.076).

Bron: I&O Research, 21 november 2023

Geen voorspelling

Afgezien van deze marges, moet deze slotpeiling niet worden gelezen als een voorspelling van de uitslag. Dit onderzoek vond plaats van maandagavond 20 november 19.15 uur (na het EenVandaag-debat) tot dinsdagochtend 21 november 9 uur. Alle deelnemers van de [vorige peiling](#) (gepubliceerd op 21 november) werden opnieuw uitgenodigd voor deze peiling. Als zij niet reageerden op de nieuwe vragenlijst bleef hun oude stemkeuze staan. Twee op drie reageerden wel (n = 1.641). Hun meest recente stemvoorkeur is opgenomen in deze analyse.

Op 21 november had 63 procent zijn keuze nog niet definitief bepaald. Kiezers zien o.a. nog debatten en peilinguitslagen, vullen nog stemhulpen in, kijken naar talkshows, etc. Dat alles kan hun stemvoorkeur nog beïnvloeden.

Zie voor een analyse van de slotpeilingen van de afgelopen vier Tweede Kamerverkiezingen ook dit artikel van Tom Louwerse, politicoloog aan de Universiteit van Leiden en maker van de Peilingwijzer:

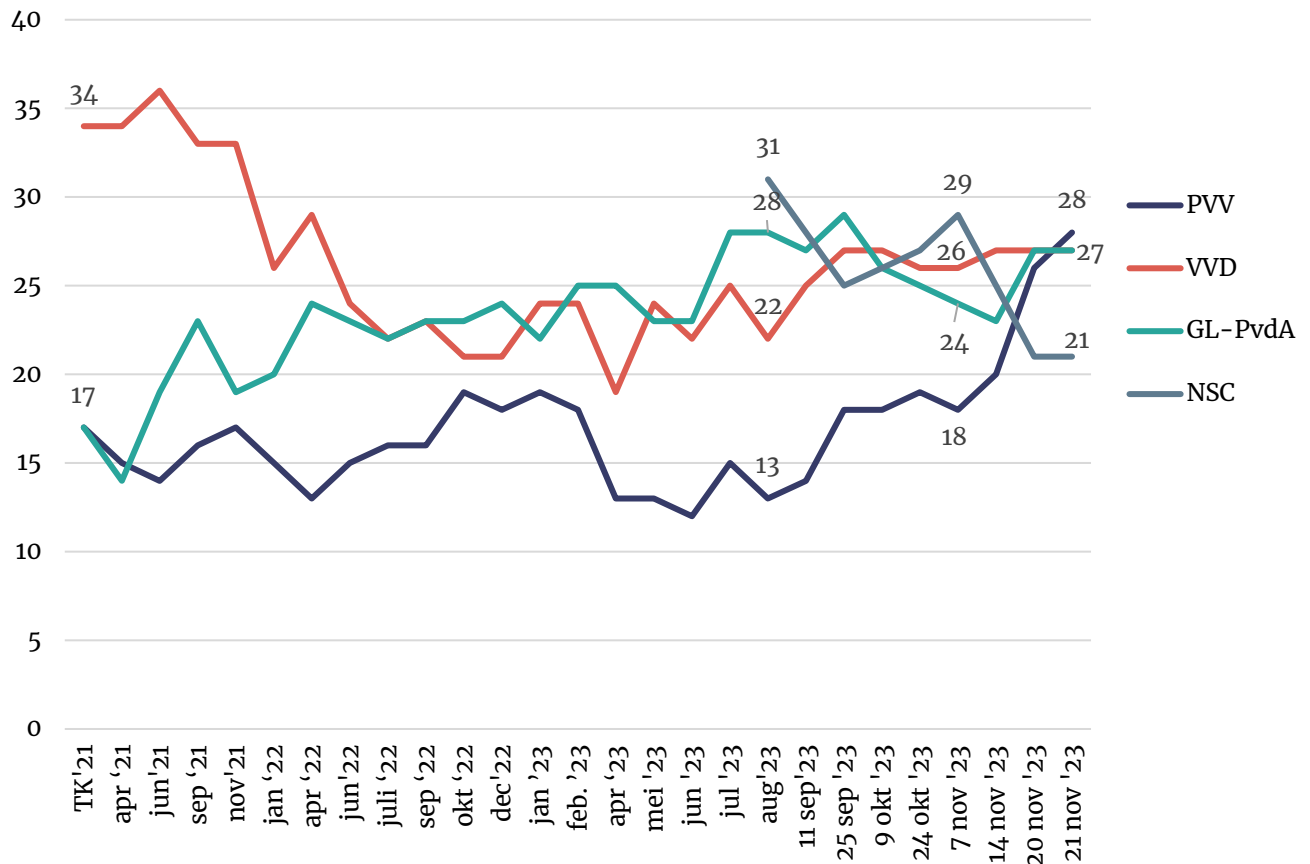
[“Slotpeilingen zijn informatief, maar let vooral op de grote lijnen”](#)

Electorele ontwikkelingen

In onderstaande figuur worden de electorale ontwikkelingen sinds maart 2021 laten zien. Duidelijk te zien is hoe de PVV sinds het eind van de zomer aan een opmars bezig is.

Figuur 2: Electorale ontwikkelingen sinds Tweede Kamerverkiezingen 2021

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft partij van eerste voorkeur (n=2.076).

Bron: I&O Research, 21 november 2023

Vier grote partijen hebben potentie van kwart van de kiezers

Onderstaande figuur illustreert dat alle vier de grote partijen nog altijd een totale potentie hebben van een kwart van de kiezers. VVD heeft de meeste zekere kiezers. Negen procent van alle kiezers wil stemmen op VVD en overweegt geen andere partijen meer. Bij NSC is dit duidelijk minder (4%). Onzekere kiezers zijn kiezers die een voorkeur hebben voor een partij maar ook andere partijen overwegen. NSC heeft veel mogelijke kiezers. Elf procent van het electoraat heeft immers een voorkeur voor een andere partij maar overweegt NSC ook nog.

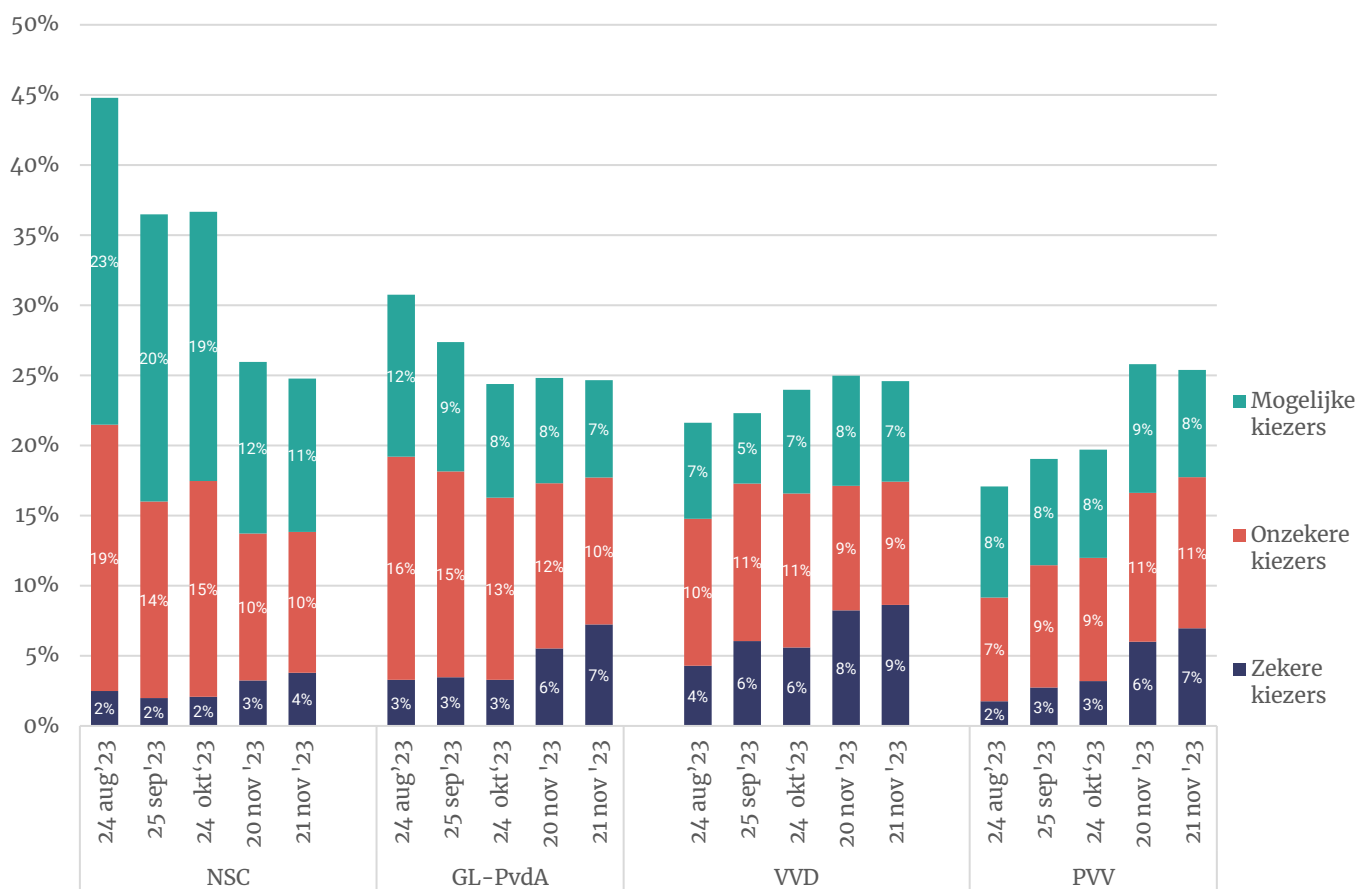
Figuur 3: Totale potentie vier grote partijen

Zekere kiezers: kiezers met deze voorkeurspartij die geen andere partij overwegen.

Onzekere kiezers: kiezers met deze voorkeurspartij die ook andere partij(en) overwegen.

Mogelijke kiezers: kiezers met een andere voorkeurspartij die ook deze partij overwegen.

Basis: gaat zeker/waarschijnlijk stemmen (n=2.266).

Bron: I&O Research, 21 november 2023

Wilders overtuigt bij EenVandaag-debat

Kijkers van het verkiezingsdebat van EenVandaag vonden Wilders het vaakst de meest overtuigende lijsttrekker (39%). Hij wordt gevolgd door Jetten, door een op vier als beste aangewezen, en Pieter Omtzigt, favoriet bij een op vijf. Yesilgöz en Timmermans worden door kijkers in ongeveer gelijke mate gewaardeerd, Van der Plas vond slechts 8 procent het meest overtuigend.

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van maandagavond 20 november tot en met dinsdagochtend 21 november. In totaal werkten 2.473 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. 112 respondenten met een niet-westerse achtergrond deden mee via Panelclix.

Alle deelnemers van de vorige peiling (gepubliceerd op 20 november bij Khalid en Sophie) werden opnieuw uitgenodigd voor deze peiling. Als zij niet reageerden op de nieuwe vragenlijst bleef hun oude stemkeuze staan.

Rolling panel

In de politieke peilingen in aanloop naar de verkiezingen maken we gebruik van een zogeheten rolling panel. Dit houdt in dat een deel van de respondenten die deelnamen aan de vorige peiling, ook voor de nieuwe peiling wordt uitgenodigd. Op die manier kunnen we scherp meten welke kiezersstromen plaatsvinden en welke redenen kiezers hebben om van partijvoorkeur te veranderen.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.000$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

1 Opkomst en zetelpeiling Tweede Kamer

1.1 Opkomstverwachting

Bij de voorgaande Tweede Kamerverkiezingen was er een opkomst van 79 procent. Het percentage kiezers dat zegt 'zeker' te gaan stemmen is doorgaans een goede indicatie van de opkomst. Opnieuw lijkt de opkomst dus rond de 80 procent te gaan liggen.

Tabel 1.1: Op 22 november zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamer. Bent u van plan dan te gaan stemmen? Basis: gehele steekproef (n = 2.473)

	jul'23	aug'23	11 sep'23	25 sep'23	9 okt'23	23 okt'23	7 nov '23	14 nov '23	20 nov'23	21 nov'23
Van plan 'zeker wel' te stemmen	78%	82%	78%	80%	75%	77%	80%	79%	81%	82%

1.2 Zekere, onzekere en zwevende kiezers

Bijna vier op tien (37%) kiezers zijn nu 'geland' en weten zeker waar ze op gaan stemmen. De meesten (54%) hebben een voorkeurspartij maar overwegen ook nog andere partijen. Een klein deel, 9 procent, is van plan te gaan stemmen maar heeft nog geen partijvoorkeur.

Tabel 1.2: Zekere en onzekere kiezers Basis: gaat zeker/waarschijnlijk stemmen (n= 2.266)

	16 feb. '21	8 mrt. '21	15 mrt. '21	16 mrt. '21	17 juli '23	24 aug. '23	11 sept. '23	25 sept. '23	9 okt. '23	23 okt '23	7 nov '23	14 nov '23	20 nov '23	21 nov '23
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Zekere kiezers	19	27	35	34	16	17	17	18	17	19	22	25	30	37
Onzekere kiezers	64	61	58	58	56	62	59	60	62	58	60	61	59	54
Zwevende kiezers	16	12	8	8	28	21	24	22	21	23	18	14	11	9

1.3 Slotpeiling: PVV, GroenLinks-PvdA en VVD op gelijke hoogte

In de I&O-slotpeiling van 21 november zien we nog steeds dat PVV, GroenLinks-PvdA en VVD aan de leiding gaan. De partijen zijn statistisch niet van elkaar te onderscheiden. NSC volgt op gepaste afstand met 21 zetels.

Bij de grote vier partijen geldt een foutmarge van drie zetels. Dit betekent dat PVV op het moment van meten (maandagavond 7 uur tot en met dinsdagochtend 9 uur) goed was voor 25 tot 31 zetels. Bij D66, BBB, SP, Partij voor de Dieren, FvD en CDA is de foutmarge twee zetels. Bij de kleinste partijen is sprake van een foutmarge van een zetel.

Tabel 1.3: Peiling Tweede Kamerverkiezingen 20 november 2023 (zetels)

“Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?”

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft partij van eerste voorkeur (n=2.076).

	UITSLAG	PEILING								VERSCHILLEN		%
		TK'21	11 sep'23	25 sep'23	9 okt'23	24 okt'23	7 nov'23	14 nov'23	20 nov'23	21 nov'23	t.o.v. 20 nov'23	
VVD	34	25	27	27	26	26	27	27	27	0	-7	17,4%
D66	24	6	5	6	6	8	7	8	9	+1	-15	6,0%
PVV	17	14	18	18	19	18	20	26	28	+2	+11	17,7%
CDA	15	4	5	5	4	4	4	4	4	0	-11	2,6%
SP	9	5	5	5	5	6	7	6	6	0	-3	4,0%
GL-PvdA	17	27	29	26	25	24	23	27	27	0	+10	17,7%
FvD	8	4	4	5	4	5	4	4	4	0	-4	2,8%
PvdD	6	7	6	6	7	5	6	5	5	0	-1	3,2%
CU	5	4	4	3	3	3	3	4	3	-1	-2	2,4%
Volt	3	4	3	4	5	5	5	3	3	0	0	2,2%
JA21	3	1	1	2	2	1	1	2	1	-1	-2	0,9%
SGP	3	4	4	3	3	3	4	3	3	0	0	2,0%
DENK	3	2	2	3	3	4	4	3	3	0	0	2,2%
50PLUS	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	-1	0,5%
BBB	1	14	12	11	11	8	8	6	5	-1	+4	3,3%
BIJ1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0,3%
BVNL	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	+1	0,8%
NSC	-	28	25	26	27	29	25	21	21	0	+21	13,8%
Anders	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,2%
Totaal	150	150	150	150	150	150	150	150	150	0	0	
Coalitie	78	39	41	41	39	41	41	43	43	43	-35	28,4%

Bron: I&O Research, 21 november 2021

Tabel 1.5: Peiling Tweede Kamerverkiezingen 21 november 2023 (percentages)

"Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?"

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft partij van eerste voorkeur (n=2.076).

	TK '21	Peiling (%)												Marge
	Uitslag	13 feb. 2023	17 apr. 2023	17 juli 2023	24 aug. 2023	11 sept. 2023	25 sept. 2023	9 okt. 2023	24 okt. 2023	7 nov. 2023	14 nov. 2023	20 nov. 2023	21 nov. 2023	21 nov. 2023
VVD	21,9	14,8	11,8	15,5	13,9	16,5	17,3	16,8	16,5	16,6	17,5	17,1	17,4	(15,8; 19)
D66	15,0	7,6	6,2	5,6	4,5	4,1	3,7	3,9	4,0	5,1	4,8	5,3	6,0	(5; 7)
PVV	10,8	11,4	8,0	9,5	8,6	9,1	11,5	11,6	11,9	11,3	12,9	16,6	17,7	(16,1; 19,3)
CDA	9,5	4,8	4,6	3,2	2,5	2,6	3,4	3,4	2,7	2,8	2,9	2,8	2,6	(1,9; 3,3)
SP	6,0	5,6	4,6	4,4	3,5	3,3	3,6	3,4	3,6	4,0	5,0	4,0	4,0	(3,2; 4,8)
PvdA	5,7	8,4	7,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GL	5,2	7,8	8,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GL-PvdA	-	-	-	17,0	18,0	17,6	18,1	16,3	16,2	15,6	15,0	17,2	17,7	(16,1; 19,3)
FvD	5,0	3,1	2,3	2,9	2,2	2,6	3,0	3,6	2,8	3,2	2,5	3,0	2,8	(2,1; 3,5)
PvdD	3,8	6,2	6,0	5,9	5,2	4,9	4,0	4,1	4,4	3,4	4,0	3,3	3,3	(2,5; 4,1)
CU	3,4	3,3	2,8	3,5	2,9	2,6	2,6	1,9	2,4	2,0	2,2	2,6	2,4	(1,7; 3,1)
Volt	2,4	2,4	4,5	5,0	2,0	2,7	2,3	3,0	3,6	3,4	3,4	2,5	2,2	(1,6; 2,8)
JA21	2,4	6,6	5,3	4,2	2,1	1,3	1,0	1,6	1,3	0,9	1,2	1,3	0,9	(0,5; 1,3)
SGP	2,1	2,8	2,4	2,9	2,6	2,6	2,6	2,3	2,3	2,5	2,6	2,3	2,0	(1,4; 2,6)
DENK	2,0	1,9	1,6	1,4	1,9	1,3	1,7	2,4	2,2	2,6	2,6	2,2	2,2	(1,6; 2,8)
50PLUS	1,0	0,5	0,8	0,7	0,5	0,7	0,4	0,5	0,5	0,6	0,8	0,5	0,5	(0,2; 0,8)
BBB	1,0	9,0	19,3	13,1	8,5	9,0	7,8	7,5	7,2	5,4	5,2	4,2	3,3	(2,5; 4,1)
BIJ1	0,8	0,7	0,8	0,9	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,3	0,5	0,3	(0; 0,6)
BVNL	-	0,4	0,4	0,9	0,4	0,5	0,6	0,6	0,3	1,0	0,8	1,1	0,8	(0,4; 1,2)
NSC	-	-	-	-	20,2	18,0	16,0	16,5	17,4	18,6	15,8	13,7	13,8	(12,3; 15,3)
Anders	2,0	2,5	2,9	3,4	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	-
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-

Bron: I&O Research, 21 november 2023

2 EenVandaag-debat

Maandag 20 november was het EenVandaag Verkiezingsdebat, waar lijsttrekkers Dilan Yeşilgöz (VVD), Pieter Omtzigt (NSC), Frans Timmermans (GroenLinks-PvdA), Geert Wilders (PVV), Caroline van der Plas (BBB) en Rob Jetten (D66) met elkaar in debat gingen.¹

2.1 Meest overtuigende lijsttrekker

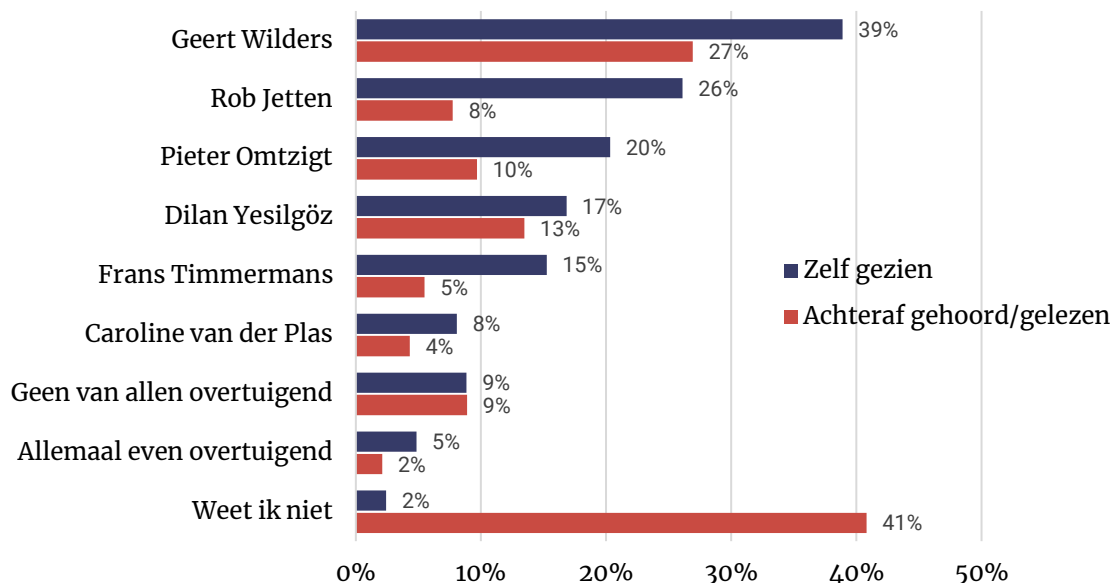
Het debat werd zowel door linkse als rechtse kiezers bekeken, maar kiezers van GroenLinks-PvdA, PvdD en ChristenUnie zaten wat minder vaak dan gemiddeld voor de buis.

Kijkers van het verkiezingsdebat vonden Wilders het vaakst de meest overtuigende lijsttrekker (39%). Hij wordt gevolgd door Jetten, door een op vier als beste aangewezen, en Pieter Omtzigt, favoriet bij een op vijf. Yesilgöz en Timmermans worden door kijkers in ongeveer gelijke mate gewaardeerd, Van der Plas vond slechts 8 procent het meest overtuigend.

Mensen die alleen achteraf over het debat hoorden wijzen ook het vaakst Wilders als beste lijsttrekker aan. Rob Jetten wordt beduidend vaker gekozen door kijkers (26%) dan degenen die alleen achteraf iets meekregen (8%) – maar D66-kiezers keken ook vaker dan gemiddeld zelf naar het debat.

Figuur 3.1: Los van wat u stemt, wie vond u in dit debat het meest overtuigend overkomen? (Of anders gezegd: wie heeft het volgens u het best gedaan bij dit debat?)

Max. twee antwoorden mogelijk. Basis: heeft debat gezien (n = 414) of erover gelezen/gehoord (n = 436).

Bron: I&O Research, 21 november 2023

¹ In het onderzoek keek 24 procent zelf naar het debat, 27 procent hoorde/las er achteraf over. De werkelijke kijkcijfers liggen lager, omdat mensen die meedoen aan onderzoek doorgaans ook wat meer betrokken zijn bij de politiek.

Kiezers die vooral **Wilders** vonden overtuigen, zeggen dat ze het eens zijn met zijn standpunten – vooral wat betreft migratie en asiel, maar ook wat betreft klimaat. Ook wordt zijn taal omschreven als duidelijk en helder, hij 'doet geen loze beloftes'. Net als bij het SBS-debat, waar Wilders ook als beste uit de bus kwam, omschrijven kiezers hem als een scherpe debater met humor.

"Buitengewoon to the point, spreekt heldere taal en is goed te volgen voor de gewone man. Ad rem tov de anderen."

- Zou nu PVV stemmen

"Sterk, overtuigend, voor Nederland."

- Zou nu VVD stemmen

Kiezers die het optreden van **Jetten** het meest overtuigend vonden, waarderen zijn standpunten en zeggen dat Jetten deze ook fel verdedigde en helder uitlegde. Kiezers die specifieke thema's noemen, noemen klimaat. Kijkers zeggen dat ze 'passie' zagen en omschrijven Jetten als bevlogen en strijdbaar, ook specifiek tegenover Wilders.

"Geeft goed weerwoord. Duidelijk tegenover andere partijen en standpunten."

- Zou nu D66 stemmen

"Hij was eindelijk wat feller in het bepleiten van zijn standpunten."

- Zou nu GL-PvdA stemmen

2.1.1 Naar politieke voorkeur

Zoals we ook bij eerdere debatten zagen waarderen kiezers het optreden van hun 'eigen' lijsttrekker het beste.² Bij PVV geldt dat het meest (85% vindt Wilders het meest overtuigend), bij GroenLinks-PvdA het minst (56%). Kijkers met een voorkeur voor GroenLinks-PvdA wijzen bovendien Jetten net zo vaak aan als Timmermans.

Bij zowel VVD- als NSC-kiezers wordt het optreden van Wilders, na dat van de eigen lijsttrekker, het meest gewaardeerd.

Tabel 3.1: Meest overtuigende lijsttrekker in EenVandaag-debat, naar politieke voorkeur

'Los van wat u stemt, wie vond u in dit debat het meest overtuigend overkomen? (Of anders gezegd: wie heeft het volgens u het best gedaan bij dit debat?)'

Max. twee antwoorden mogelijk. Basis: heeft zelf debat gezien (n = 414), alleen partijen met voldoende waarnemingen.

	Heeft debat zelf gezien				
	Totaal	VVD	PVV	GL-PvdA	NSC
Geert Wilders	39%	41%	85%	5%	38%
Rob Jetten	26%	13%	3%	56%	12%
Pieter Omtzigt	20%	15%	13%	11%	59%
Dilan Yesilgöz	17%	63%	14%	3%	4%
Frans Timmermans	15%	5%	2%	56%	4%
Caroline van der Plas	8%	9%	9%	2%	7%
Geen van allen overtuigend	9%	3%	6%	15%	11%
Allemaal even overtuigend	5%	8%	1%	0%	9%
Weet ik niet	2%	0%	0%	3%	2%
n =	414	82	61	60	50

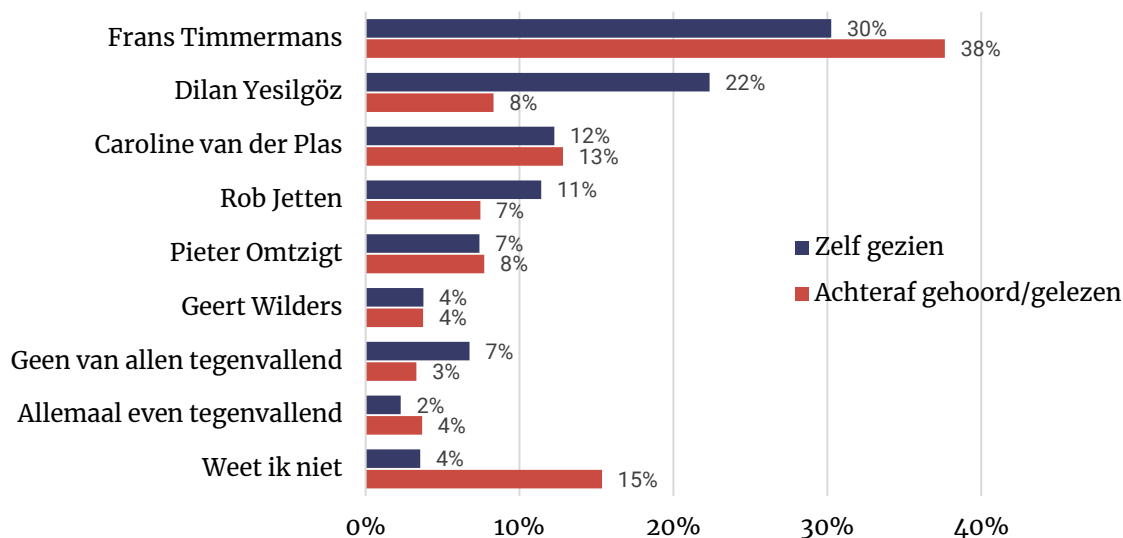
² Voor D66 en BBB zijn niet genoeg waarnemingen van kijkers om over deze groepen betrouwbare uitspraken te doen.

2.2 Meest tegenvallende lijsttrekker

Kijkers van het debat vonden Frans Timmermans het vaakst tegenvallen (30%). Kijkers wijzen daarna Yesilgöz aan als grootste tegenvaller (22%), beduidend vaker dan degenen die alleen achteraf over het debat hoorden (8%).

Figuur 3.3: En wie vond u in het EenVandaag Verkiezingsdebat het meest tegenvallen?

Max. één antwoord mogelijk. Basis: heeft debat gezien (n = 414) of erover gelezen/gehoord (n = 436).

Bron: I&O Research, 21 november 2023

Kiezers die **Timmermans** het meest vonden tegenvallen in het debat, zeggen voor een deel dat de persoon Timmermans ze niet aanstaat – ze noemen hem bijvoorbeeld akelig en arrogant. Anderen zijn het vooral niet eens met zijn standpunten, met name op het gebied van klimaat. Een deel van de kiezers zegt dat zijn standpunten inhoudelijk niet afdoende onderbouwd waren.

"Ik ben sowieso geen fan van Timmermans. Vind hem geen goede lijsttrekker. Hij heeft eerst zijn zakken gevuld in Europa en komt nu in Nederland zijn ego nog oppoetsen."

- Zou nu SP stemmen

"De heer Timmermans gaat tijdens de campagne steeds meer sputteren en kom brallerig over. Hij verdrinkt in zijn eigen argumenten."

- Zou nu VVD stemmen

Over het optreden van **Yesilgöz** zeggen kiezers dat haar antwoorden niet voldoende inhoudelijk waren. Ook vonden zij het tegenvallen dat ze 'geen rekenschap wilde afleggen' voor het VVD-beleid van de afgelopen jaren.

"Dilan onttrekt zich aan elke verantwoordelijkheid over de afgelopen 13 jaar gevoerd beleid."

- Zou nu BBB stemmen

"Kwam niet sterk over. Schoot steeds in de verdediging, zonder een goed eigen punt te maken."

- Zou nu VVD stemmen

2.2.1 Naar politieke voorkeur

Geert Wilders en Pieter Omtzigt vallen weinig kiezers tegen, noch bij eigen partij noch bij andere partijen. Frans Timmermans viel vooral tegen bij kiezers van VVD en PVV, kiezers van GroenLinks-PvdA kiezen hem slechts in 2 procent van de gevallen.

Yesilgöz viel niet alleen tegen bij kiezers van GroenLinks-PvdA, maar ook relatief vaak bij kiezers van NSC (35%).

Tabel 3.4: Meest tegenvallende lijsttrekker, naar partijvoorkeur

‘En wie vond u in het EenVandaag Verkiezingsdebat meest tegenvallen?’

Max. één antwoord mogelijk. Basis: heeft debat gezien (n = 414), alleen partijen met voldoende waarnemingen.

	Totaal	Heeft debat zelf gezien			
		VVD	PVV	GL-PvdA	NSC
Frans Timmermans	30%	45%	54%	2%	34%
Dilan Yesilgöz	22%	3%	4%	46%	35%
Caroline van der Plas	12%	11%		35%	8%
Rob Jetten	11%	14%	20%		13%
Pieter Omtzigt	7%	8%	12%	4%	
Geert Wilders	4%	4%		6%	3%
Geen van allen tegenvallend	7%	13%	6%	4%	4%
Allemaal even tegenvallend	2%		2%		
Weet ik niet	4%	3%	2%	4%	3%
n =	414	82	61	60	50

3 Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van maandagavond 20 november tot en met dinsdagochtend 21 november. In totaal werkten 2.473 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. 112 respondenten met een niet-westerse achtergrond deden mee via Panelclix.

Alle deelnemers van de vorige peiling (gepubliceerd op 20 november) werden opnieuw uitgenodigd voor deze peiling. Als zij niet reageerden op de nieuwe vragenlijst bleef hun oude stemkeuze staan.

Rolling panel

In de politieke peilingen in aanloop naar de verkiezingen maken we gebruik van een zogeheten rolling panel. Dit houdt in dat een deel van de respondenten die deelnamen aan de vorige peiling, ook voor de nieuwe peiling wordt uitgenodigd. Op die manier kunnen we scherp meten welke kiezersstromen plaatsvinden en welke redenen kiezers hebben om van partijvoorkeur te veranderen.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2022). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252-, ISO 27001-, ISO 27701- en NEN-5710 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl